

signant boscúries on explotaven els arbres conífers: en forns i grans fogaines d'elaboració de la pega que segreguen (*DECat.* vi, 374a16-28 etc.). La formació d'aquest derivat *PICARE no és gaire singular, poc diferent de PICARIA' (> *Peguera*), del qual funcionaria com un singular, corresponent a PICARIA sentit ben comparable a la de la Rigb. com un plural neutre: llatí, tal com *maria* de *mar* o *singularia*, *paria* de *singulare*, *paris* etc.

Hi ajuntem altres NLL de l'arrel i sentit semblants, si bé de formació no sempre evident, (abstenint-nos, però, de la massa de derivats de tipus vulgar).

Bosc, barranc i partida *La Pega* que desaigüen al Torrent *Junyent*, te. Montenartó (Alt Pallars, SE. de Llavorsí, xxxvii, 23.18). Barr. de *La Pega*, alt Conflent, te. Fontpedrosa (xxiii, 139.24, prop de Figamar).

La Pegatera a la Serra del Port del Comte, prop del Tossal de Cambrils d'Odèn, boscos que cauen cap als alts de la Ribera Salada (xxxviii, 159.13).

També a Mallorca (on ja detallo la cala de *Peguera*, en *DECat.* 374a25), entre Palma i Calvià, trobem precisament una formació com la del *Pegà* en estudi: Torrent *Pegà* (*pron.*: *tořam pegà*) en el te. d'Alaró vora Can Negret, a la partió amb Lloseta (xl, 27.20) i, a l'altre cap de terme, ja quasi dins el de Bunyola, hi ha *es Comellar des Cocó Peguer* (Masc. 9HB).

Un nom difícil d'explicar en el Migjorn valencià: *La Pegorda*, pda. extensa del te. de Lutxent, entre Gandia i la vall d'Albaida, cosa d'1 k. al SO. del poble: a l'Est de *Benifarbia* i O. de *Sta. Anna*, que la separa del *Tossal*; tirant cap a Quatretonda tot és un vinyar, però poc més enllà comença ja el territori dens de bosc i garriga; *pron.* *la pegórda* (xxxi, 193.16). Com a nom independent del present grup potser podríem conjecturar una base mossàrab PRATA GŪRDA (> *prädägorda*, amb dissimilació i haplologia) suposant que GURDUS 'gros' arribés tardanament al sentit de 'fèrtil' PICARIA HORRIDA: contret, amb haplologia, de *Peguerorda* 'boscúria enrevessada, de matolls i brolla', admetent que la bosquina en altre temps s'estengués fins allà, artigada modernament pels bons llauradors lutxentins.

Pegatera, V. *Pegà* *Pegna*, V. *Pagna*

PEGO

Cabdal vila del Migjorn valencià, terra endins de Dénia, equidistant entre Dénia i Gandia, cap de la subcomarca, de «les Valls de Pego».

PRON. *pégo*, a Teulada, Albaida, i pertot, J.M.G. 1920; id. a les enqs. de 1962, entre elles la de Pego (xxxiii, 105-112).

Gentilici: *pegolins* (J.G.M., 1920 etc.). «A l'entrada de *Pego* / les *pegolines* / han fet una corona / de

roses fines» (cobla pop. *AlcM.*). Una variant que A.M.Alcover devia recollir en aquests llocs en la visita dialectològica que hi féu 1917-8, és *pegorina* amb -r- (*BDLC* x, 178), var. inconfirmada, però que pot ser tradicional i antiga, vistes l'etimologia que exposaré i ateses les moltes i les bones observacions dialectals que hi féu, i que publica, p. 179 ss.

MENCIONS ANT. Cròn. de Jaume I: sotmeses totes aquelles valls amb clemència per al gran moro Alazrac, li porten al Rei la notícia que aquest n'ha abusat revoltant-se: «--- vos ha preses alguns castells ---: Galaner e Serra e *Pego* ---»; però ell hi acut i «Nós fom avenguts ab l'alcayt de Planes e de Castell de Castells e de *Pego* --- e no ns hi gosà esperar, e mudàs a Galinera ---» (§§ 361, Ag. 376). Després apareix uniformement la forma *Pego*: 1258 (Huici II, 205; MtzFdo. *Doc.Val.ACA* I, 120); 1263 o 1262: «villa de *Pego*» (Soldevila, *Pere el Gran III*, 448; *El Arch.* vii, 342); 1282: «molendini in lo. q. d. Unxila, in valle de *Pego*» (Mtz.Fdo. *Doc.Val.ACA* II, 1608); 1289 (*BABL* x, 74); 1315: *Pego* tributava 3200 sous a l'any (*CoDo.ACA* XI, 265); 1327 (*CoDo.ACA* xxxix, 431).

En el *Rept. Pego* apareix una dotzena de passatges (Bof. pp. 333, 384, 390, 405, 460, 471); en particular, des de 1240: «in alcheriis de Beniayahet et de Auxola et de Beniomeyr que sunt in term. de *Pego*: uniuici que 5 jov. terre --- et si ibi non suffecerint in alch. de *Pego*, in quibus magis volueritis», i en altres passatges hi anomena alqs. de *Pego*: Benigalip i *Castellan*.

Més tard, el setembre de 1279, Pere el Gran li atorga carta de població: «Petrus --- Rex Aragonum damus --- ad populandum --- vobis Bg. Suavis --- et civibus Barchinonae --- castrum nostrum, et totam *Vallem de Pego*, cum omnibus pertinentiis --- etiam q. dictam v. et term. d. castris possitis distribuere hominibus Barchinonae --- qui faciant residentiam personalem» (*El Archivo*, I, 1887, 119, 307). El 1276, Jaume I donà ordre d'aviuallar diversos castells, en particular al batlle i alcait de Dénia, Calp, Segària i *Pego* (*El Arch.* iv, 311b). Notícies sobre la biblioteca de la vila de Pego en *El Arch.* I, 86.

Hi ha dades abundoses de primera mà sobre NLL menors d'aquelles valls de Pego, en un treball de Carmelo Giner, «*Toponímia de Pego*», publ. a l'Almanac de «Las Provincias» en l'a. 1950. Aquest excel·lent erudit pegolí en tenia encara més, que em facilità directament en el recorregut que fèrem junts per la vall i en direcció a Ebo etc., durant la meua enq. de 1963. Més biblg. hist. en LzVargas, v.1,16. Més dades històriques i religioses en SSiv. 337, 339. No hi parla de moriscos, «su cristiandad es antiquísima». I en efecte ja no figura en els censos de moriscos del S. XVI, almenys a nom de Pego, si bé hi ha «Adzaneta de Pego», amb 11 i 13 focs, en els de 1563 i 1602 i una alqueria de Pego, amb 23 aquest